

**รายละเอียดเกณฑ์การประเมิน
มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ**

เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบ “มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ” โดยมอบหมายทุกหน่วยงานภาครัฐดำเนินงานพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ “ผลการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐ โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562 และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการประเมิน ดังนี้

ตัวชี้วัด : มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ กำหนดให้เป็นตัวชี้วัดสำหรับประเมินผู้บริหารองค์การ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

การประเมิน : กำหนดให้มีการประเมิน 2 รอบการประเมิน ทุก 6 เดือน

ผู้ถูกประเมิน : ปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า อธิบดีหรือเทียบเท่า ผู้ว่าราชการจังหวัด

ขอบเขตการประเมิน :

1. หน่วยงานส่วนกลาง ประเมินหน่วยงานราชการระดับกระทรวง กรม ทั้งที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ส่วนกลาง และหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค
2. หน่วยงานระดับจังหวัด ประเมินหน่วยงานราชการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศาลากลางหรือศูนย์ราชการจังหวัด และส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด เป็นภาพรวมของผู้ว่าราชการจังหวัด

- การลด คัดแยกขยะมูลฝอย พิจารณาจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากร และรูปแบบการดำเนินกิจกรรมในหน่วยงาน
- เกณฑ์การให้คะแนน รอบประเมินที่ 1 (รอบ 6 เดือน) ใช้แบบการประเมินที่มีจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน
- เกณฑ์การให้คะแนน รอบประเมินที่ 2 (รอบ 12 เดือน) ใช้ผลการประเมินจากระบบ E-Report ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คิดค่าระดับคะแนนเต็ม 10 คะแนน
- ประเมินตนเอง (self-assessment)

คำนิยาม :

- ขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัด หมายถึง ขยะมูลฝอยที่หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการหาวิธีเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ และส่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไปกำจัดต่อ โดยส่วนมากจะเป็นขยะอันตรายและขยะทั่วไป แต่ไม่รวมถึงขยะจากการก่อสร้าง และขยะติดเชื้อจากสถานพยาบาล
- ฤกษ์พลาสติกหุหิ้ว หมายถึง ฤกษ์พลาสติกหุหิ้ว สายเดี่ยว พวง ที่ผลิตจากพลาสติกทั่วไป ทำให้ย่อยสลายได้ยากและส่วนใหญ่กลายเป็นขยะทันทีหลังการใช้งานเพียงครั้งเดียว

- แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง หมายถึง แก้วพลาสติกที่ผลิตจากพลาสติกทั่วไปที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการใช้ซ้ำและส่วนใหญ่กลายเป็นขยะทันทีหลังการใช้งานเพียงครั้งเดียว
- โฟมบรรจุอาหาร หมายถึง ภาชนะที่ใช้สำหรับใส่อาหารที่มีการทำจากโฟม อันได้แก่ กล่องข้าว ถาดขนม ถาดผลไม้ ฯลฯ แต่ไม่รวมถึงภาชนะที่ทำจากพลาสติกหรือโฟมสำหรับใช้กันกระแทกหรือโฟมสำหรับใส่ตัวอย่างเพื่อการทดลองหรือวิเคราะห์ผลตามหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน
- ผู้บริหารองค์การ ได้แก่ ปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า อธิบดีหรือเทียบเท่า ผู้ว่าราชการจังหวัด

เกณฑ์การให้คะแนน : รอบประเมินที่ 1 (รอบ 6 เดือน)

ประเด็นการประเมินรอบ 6 เดือน	ข้อละ 1 คะแนน
1. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารองค์การหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้บริหารองค์การ	
2. มีการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปจัดการอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่เกิดการนำขยะมูลฝอยที่คัดแยกแล้วกลับไปรวมอีก โดยมีการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างน้อยเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป	
3. มีป้ายแสดงประเภทของขยะมูลฝอยที่ถังขยะอย่างชัดเจน สามารถให้ผู้มาใช้บริการสามารถทิ้งขยะได้อย่างถูกต้องโดยสะดวก	
4. มีการบันทึกปริมาณขยะมูลฝอยแต่ละประเภทตามที่ได้กำหนดรูปแบบการคัดแยกไว้ และมีการบันทึกจำนวนถุงพลาสติกหิ้ว แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง และโฟมบรรจุอาหารที่มีการทิ้งในถังขยะภายในหน่วยงานอย่างครบถ้วน	
5. มีจุดเก็บรวบรวมขยะอันตรายที่เหมาะสม ถูกต้องตามหลักวิชาการ	
6. มีกิจกรรมให้ความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งแก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เช่น การจัดกิจกรรมรณรงค์ การอบรม KM การจัดนิทรรศการเพื่อให้ความรู้ เป็นต้น	
7. มีกิจกรรมส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ เช่น หมักทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพ เลี้ยงไส้เดือน ธนาคารขยะ ผ้าป่ารีไซเคิล เป็นต้น	
8. มีกิจกรรมเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกหิ้ว เช่น การส่งเสริมการใช้ตะกร้า ถุงผ้า ปิ่นโต ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการซื้อสินค้า เป็นต้น	
9. มีกิจกรรมเพื่อลดการใช้แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น การรณรงค์ให้ใช้แก้วส่วนตัว การลดราคาให้กับลูกค้าที่นำแก้วส่วนตัวมาซื้อน้ำ เป็นต้น	
10. ไม่มีการใช้โฟมบรรจุอาหารในร้านค้าต่าง ๆ ที่ตั้งในหน่วยงาน รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหน่วยงาน และไม่มีการนำโฟมบรรจุอาหารเข้ามาในหน่วยงาน	

เกณฑ์การให้คะแนน : รอบประเมินที่ 2 (รอบ 12 เดือน)

ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน ขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัด ลดลงร้อยละ 10	เกณฑ์การให้คะแนน ถุงพลาสติกหูหิ้ว ลดลงร้อยละ 30	เกณฑ์การให้คะแนน แก้วพลาสติก ใช้ครั้งเดียวทิ้ง ลดลงร้อยละ 30	เกณฑ์การให้คะแนน โฟมบรรจุอาหาร ลดลงร้อยละ 100
1	< ร้อยละ 2.00	< ร้อยละ 6.00	< ร้อยละ 6.00	< ร้อยละ 60
2	ร้อยละ 2.00 – 2.99	ร้อยละ 6.00 – 8.99	ร้อยละ 6.00 – 8.99	ร้อยละ 60.00 – 64.99
3	ร้อยละ 3.00 – 3.99	ร้อยละ 9.00 – 11.99	ร้อยละ 9.00 – 11.99	ร้อยละ 65.00 – 69.99
4	ร้อยละ 4.00 – 4.99	ร้อยละ 12.00 – 14.99	ร้อยละ 12.00 – 14.99	ร้อยละ 70.00 – 74.99
5	ร้อยละ 5.00 – 5.99	ร้อยละ 15.00 – 17.99	ร้อยละ 15.00 – 17.99	ร้อยละ 75.00 – 79.99
6	ร้อยละ 6.00 – 6.99	ร้อยละ 18.00 – 20.99	ร้อยละ 18.00 – 20.99	ร้อยละ 80.00 – 84.99
7	ร้อยละ 7.00 – 7.99	ร้อยละ 21.00 – 23.99	ร้อยละ 21.00 – 23.99	ร้อยละ 85.00 – 89.99
8	ร้อยละ 8.00 – 8.99	ร้อยละ 24.00 – 26.99	ร้อยละ 24.00 – 26.99	ร้อยละ 90.00 – 94.99
9	ร้อยละ 9.00 – 9.99	ร้อยละ 27.00 – 29.99	ร้อยละ 27.00 – 29.99	ร้อยละ 95.00 – 99.99
10	ตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป	ตั้งแต่ร้อยละ 30 ขึ้นไป	ตั้งแต่ร้อยละ 30 ขึ้นไป	ร้อยละ 100

สูตรการคำนวณ

1. เกณฑ์การให้คะแนน รอบประเมินที่ 2 (รอบ 12 เดือน) คะแนน เต็ม 10 คะแนน ให้นำคะแนนในเกณฑ์ ทั้ง 4 ข้อรวมกันแล้วหารด้วย 4 ทั้งนี้ การคำนวณคะแนนจะเริ่มนำมาคำนวณในกรณีที่มีการรายงานผลของ หน่วยงานอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนบุคลากรของหน่วยงานและผู้ดูแลตัวชี้วัดของหน่วยงานได้ยืนยัน ความถูกต้องของข้อมูลแล้ว

2. ร้อยละปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัดลดลง

$$= \frac{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(1)} - \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัด ปี 2563}^{(2)}}{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(1)}} \times 100$$

โดยที่ ⁽¹⁾ คือ ฐานปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ปี 2561
คำนวณจาก

$$= \text{บุคลากรของหน่วยงาน (คน)}^{(3)} \times \text{อัตราการเกิดขยะมูลฝอย ปี 2561 (กิโลกรัมต่อคนต่อวัน)}^{(4)} \times \text{วันทำงาน}^{(5)}$$

โดยที่ ⁽³⁾ คือ จำนวนบุคลากรของหน่วยงาน ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563

⁽⁴⁾ คือ ค่าเฉลี่ยอัตราการเกิดขยะมูลฝอย 0.34 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน

⁽⁵⁾ คือ วันทำงาน ปี 2563 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563

(2) คือ ปริมาณขยะมูลฝอย ปี 2563 ไม่รวมขยะที่ถูกคัดแยกไปใช้ประโยชน์ (ได้จากการเก็บข้อมูล โดยการชั่งน้ำหนักขยะมูลฝอยตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563)

3. ร้อยละจำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่ลดลง

$$= \frac{\text{จำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(6)} - \text{จำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่ทิ้งในถังขยะ ปี 2563}^{(7)}}{\text{จำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(6)}} \times 100$$

โดยที่ ⁽⁶⁾ คือ ฐานจำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
คำนวณจาก

$$= \text{บุคลากรของหน่วยงาน (คน)}^{(3)} \times \text{อัตราการเกิดถุงพลาสติกหิ้ว ปี 2561 (ใบต่อคนต่อวัน)}^{(8)} \times \text{วันทำงาน}^{(5)}$$

โดยที่ ⁽³⁾ คือ จำนวนบุคลากรของหน่วยงาน ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563

⁽⁸⁾ คือ ค่าเฉลี่ยอัตราการเกิดถุงพลาสติกหิ้ว 0.94 ใบต่อคนต่อวัน

⁽⁵⁾ คือ วันทำงาน ปี 2563 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563

⁽⁷⁾ คือ จำนวนถุงพลาสติกหิ้วที่มีการทิ้งลงถังขยะภายในหน่วยงาน ปี 2563 (ได้จากการเก็บข้อมูล โดยการนับจำนวนในถังขยะตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563)

4. ร้อยละจำนวนแก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งที่ลดลง

$$= \frac{\text{แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(9)} - \text{แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งที่ทิ้งในถังขยะ ปี 2563}^{(10)}}{\text{แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(9)}} \times 100$$

โดยที่ ⁽⁹⁾ คือ ฐานจำนวนแก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ปี 2561
คำนวณจาก

$$= \text{บุคลากรของหน่วยงาน (คน)}^{(3)} \times \text{อัตราการเกิดแก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง ปี 2561 (ใบต่อคนต่อวัน)}^{(11)} \times \text{วันทำงาน}^{(5)}$$

โดยที่ ⁽³⁾ คือ จำนวนบุคลากรของหน่วยงาน ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563

⁽¹¹⁾ คือ ค่าเฉลี่ยอัตราการเกิดแก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง 0.4 ใบต่อคนต่อวัน

⁽⁵⁾ คือ วันทำงาน ปี 2563 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563

⁽¹⁰⁾ คือ จำนวนแก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งที่มีการทิ้งลงถังขยะภายในหน่วยงาน ปี 2563 (ได้จากการเก็บข้อมูลโดยการนับจำนวนในถังขยะตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563)

5. ร้อยละจำนวนโฟมบรรจุอาหารที่ลดลง

$$= \frac{\text{จำนวนโฟมบรรจุอาหารที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(12)} - \text{จำนวนโฟมบรรจุอาหารที่ทิ้งในถังขยะ ปี 2563}^{(13)}}{\text{จำนวนโฟมบรรจุอาหารที่เกิดขึ้น ปี 2561}^{(12)}} \times 100$$

โดยที่ ⁽¹²⁾ คือ ฐานจำนวนโฝมบรรจุอาหารที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ปี 2561
คำนวณจาก

$$= \text{บุคลากรของหน่วยงาน (คน)}^{(3)} \times \text{อัตราการเกิดโฝมบรรจุอาหาร ปี 2561 (ใบต่อคนต่อวัน)}^{(14)} \times \text{วันทำงาน}^{(5)}$$

โดยที่ ⁽³⁾ คือ จำนวนบุคลากรของหน่วยงาน ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563

⁽¹⁴⁾ คือ ค่าเฉลี่ยอัตราการเกิดโฝมบรรจุอาหาร 0.47 ใบต่อคนต่อวัน

⁽⁵⁾ คือ วันทำงาน ปี 2563 ตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563

⁽¹³⁾ คือ จำนวนโฝมบรรจุอาหารที่มีการทิ้งลงถังขยะภายในหน่วยงาน ปี 2563 (ได้จากการเก็บข้อมูลโดยการนับจำนวนในถังขยะตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2563)

6. การให้คะแนนพิเศษ มีเฉพาะในรอบประเมินที่ 2 (รอบ 12 เดือน) โดยจะมีกิจกรรมที่แนะนำให้ดำเนินการ จำนวน 3 กิจกรรม หากหน่วยงานใดสามารถดำเนินการได้ จะได้คะแนนเพิ่มข้อละ 1 คะแนน ทั้งนี้ คะแนนที่เพิ่มมานี้จะนำไปรวมกับคะแนนในเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อรวมกันแล้วหารด้วย 4 (ทั้งนี้จะได้คะแนนไม่มากไปกว่าระดับคะแนนเต็ม 10 คะแนน หากคะแนนเกินให้คิดเป็น 10 คะแนน)

กิจกรรมที่แนะนำให้ดำเนินการเพื่อให้คะแนนพิเศษ	ข้อละ 1 คะแนน
1. มีสถานที่เก็บกักขยะมูลฝอยและมีวิธีการดำเนินการจัดการอย่างเหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการ	
2. สามารถเป็นหน่วยงานต้นแบบเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาดูงานในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย และลดการใช้บรรจุภัณฑ์ใช้ครั้งเดียวทิ้งได้ (มีการเปิดให้เข้าศึกษาดูงาน)	
3. มีการทำสัญญากับร้านค้าทุกร้านค้าในหน่วยงานให้ไม่มีการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง และโฝมบรรจุอาหาร	

7. การหักคะแนน จะหักจากระดับคะแนนเต็ม 10 คะแนนที่ได้คำนวณผลคะแนนจากการบวกคะแนนพิเศษเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจึงนำคะแนนมาหักลบ โดยมีกรณีที่หักคะแนนดังนี้

7.1 กรณีที่หน่วยงานไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามระยะเวลาที่กำหนดในตัวชี้วัด จะหักคะแนนความไม่ครบถ้วนของข้อมูล วันละ 0.1 คะแนน

7.2 กรณีที่หน่วยงานไม่สามารถรายงานข้อมูลและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลได้ภายใน 10 วันหลังจากครบกำหนดการส่งในแต่ละเดือน จะหักคะแนนความล่าช้า วันละ 0.05 คะแนน

7.3 กรณีการตรวจสอบข้อมูลหลักฐานและพบว่า มีข้อมูลหรือหลักฐานที่เป็นรายงานผลมาเป็นเท็จ จะหักคะแนนตั้งแต่ 1-10 คะแนนตามการพิจารณาของกรมควบคุมมลพิษ

หมายเหตุ

1. การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ขอให้ส่วนราชการสรุปผลการดำเนินการ พร้อมแนบตัวอย่างเอกสาร/หลักฐานประกอบตัวชี้วัดมาด้วย ส่วนเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องอื่นที่ไม่ได้จัดส่งให้ สำนักงาน ก.พ.ร. ขอให้ส่วนราชการจัดเตรียมไว้ ณ ส่วนราชการเพื่อพร้อมให้ผู้ตรวจประเมินตรวจสอบหรือขอข้อมูลเพิ่มเติม
2. การคิดค่าของจำนวนบุคลากรของหน่วยงาน ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 โดยคิดจาก
 - 2.1 จำนวนบุคลากรประจำที่อยู่ในหน่วยงาน
 - 2.2 จำนวนบุคลากรแฝง ได้แก่ ผู้มาใช้บริการในหน่วยงานที่มีการบันทึกข้อมูลไว้